

Rasspecifik avelsstrategi RAS för **Borderterrier**

Innehåll

Generellt om rasen	4
Historia.....	4
Sverige	5
Rasklubben	6
Bilaga	7
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata).....	7
Nulägesbeskrivning.....	7
Populationsstorlek, registreringssiffror	7
Genomsnittlig kullstorlek	8
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	8
Användning av avelsdjur, generationsintervall, avkommor och barnbarn	9
Mål.....	10
Strategier	10
Hälsa	11
Nulägesbeskrivning.....	11
Helhetssituationen i rasen.....	11
Enkäter.....	12
CECS (kramper)	13
Mun och tandkött.....	14
Allergier, hud- och magproblem	14
Mål.....	15
Strategier	15
Mentalitet och bruksegenskaper	16
Nulägesbeskrivning.....	16
Mentalitet och bruksegenskaper	16
Grytprov.....	16
Mentalbeskrivning MH och BPH.....	18
Övrigt	19
Mål.....	19
Strategier	19
Exteriör	20
Nulägesbeskrivning.....	20

Mål.....	21
Strategier	21
Sammanfattning	22
Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål	22
Plan för fortsatt arbete i klubben	22
Dokumentet har utarbetats enligt följande:	23
Avelskommitté:.....	23
Bilaga 1.....	24

Generellt om rasen

Historia

Borderterriern uppstod i trakterna där England och Skottland möts. Rasen har funnits som enhetlig typ mycket länge, formad främst av praktiska krav från områdets ekonomi, natur och klimat. Uppgiften var främst att hålla jordbruksmarken fri från räv, men också grävling, utter, kaniner och råttor nämns som jaktbyten.

På den tiden när rasen fick sitt slutliga namn jagade man räv med foxhounds, som jagade i stora flockar, s k "packs". I flocken ingick även terrier, som skulle ta över ifall räven tog skydd i gryt. Den skulle då antingen jaga ut räven ur grytet eller ställa den med sitt skällande så att jägaren kunde gräva sig ner till hålan där räven låg. En av dessa hundflockar kallades "The Border Pack", och från den fick rasen sitt namn. Även andra ursprungliga namn har nämnts, t ex "Reedwater Terrier".

Borderterriern ersatte ofta foxterriern vid rävjakt med hounds, eftersom den ansågs mer fördragsam med andra hundar än dessa.

Det har nämnts stamtavlor som går ända tillbaka till 1700-talet, men våra möjligheter att se släktband och avgränsning mot andra raser försämras av att vissa namn – Rock, Flint, Gyp m fl – återkommer hos många individer.

Rasens närmaste släktingar anses vara Dandie Dinmont och Bedlington Terrier.

Rasen erkändes av engelska kennelklubben 1920. Erkännandet föregicks av en omfattande diskussion mellan de sju rasklubbarna, och rasstandarden är en kompromiss mellan olika viljor.

Inom den korrekta rastypen godkänns ganska stora variationer, "undertyper", som vi kan känna igen i både nytagna och mycket gamla foton, och det kanske pekar på att den ursprungliga avelsbasen kan ha haft ganska stor bredd.

Geografisk isolering, dåtidens sätt att göra avelskombinationer och andra faktorer kan dock innebära motsatsen. T ex orsakade de svåra levnadsförhållandena i Storbritannien under andra världskriget att tre av de fem hanhundslinjer som producerat champions gick förlorade.

Leatty Linkup och Leatty Golden Randy, importerade på 1950-talet och "urhundar" i den svenska populationen.

Många av dagens borderterrier härstammar från dessa. De kan sägas vara representanter för två olika typer.

Sverige

De första borderterrierna importerades till Sverige på 1930-talet, men av de blodslinjerna finns ingenting kvar. Först på 1960-talet kom hundar som haft betydelse för aveln fram tills nu, och redan bland de tidigare hundarna fanns i huvudsak två typer – den ena mer högre och elegant än den andra.

På 1970-talet importerades CH Llanishen Ivanhoe som fått ytterst stort genomslag i rasen och därför räknas som en av våra "founders". Eftersom han nedärvde goda jaktegenskaper såväl som god exteriör så blev han en populär avelshund hos de flesta uppfödarna, oavsett inriktning på aveln, med konsekvensen att den inbördes släktskapen i populationen blev hög.

Även avsiktlig inavel i syfte att renodla egenskaper har förekommit, främst på 1980-talet och tidigare, men även senare.

Flera andra hundar, framför allt importer, har fått stort genomslag i rasen och deras gener är idag spridda över i stort sett hela populationen. Exempel på sådana hundar är Int GB CH Mansergh Rhosmerholme Amethyst (1960-tal), INT CH Daletyne Danny Boy (1970-tal), CH Dandyhow Grenadier (1980-tal), INT CH Double Scotch (1990-tal), CH Beenaben Bow Tie (2000-tal).

Det har hela tiden funnits olika intresseinriktningar (t ex jakt). Aveln har dock skett och sker tvärs över populationen. Intresset för att grytmeritera avelsdjur och andra borderterrier har väsentligt ökat sedan 1990-talet.

Borderterrierns popularitet som stötande/kortdrivande hund (eller t ex agilityhund) har inte betytt nämnvärt för avelsurvalet, vilket inte heller anses önskvärt med hänvisning till rasstandard, som säger att borderterriern är i allt väsentligt en grythund.

Rasklubben

Borderterriersällskapet (BTS) har som mål bl a att väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda, jaktligt och exteriört fullgoda rasrena hundar.

BTS bildades 1962 och har f n ca 1600 medlemmar. Styrelsen utser jaktkommitté, avelskommitté samt kontaktpersoner för f n 4 tävlingsformer och 14 geografiska områden.

Medlemstidningen Borderterrierbladet (BTB) utkommer med 4 nummer per år.

Information sprids också via BTS hemsida, där det också finns hänvisningslistor för valpkullar och omplaceringar.

De regionala kontaktpersonerna ordnar träffar över hela landet, främst vardags- och prova-på-aktiviteter. Jämte BTB är detta en viktig informationskanal för kunskap om rasens egenskaper.

Sedan 2002 hålls en konferens ungefär vartannat år. Den är riktad till alla medlemmar men lockar främst uppfödare och hanhundsägare.

Varje år arrangeras Årets Border, en inofficiell klubbställning då engelska borderspecialister bjuds in som domare. Även flera inofficiella regionala utställningar hålls varje år.

Klubben arrangerar även KM i lydnad, rallylydnad och agility.

Sedan 1980-talet har BTS ett uttalat arbetssätt som 2011 dokumenterades i vår värdegrund. Värdegrunden finns tillgänglig på hemsidan. Kortfattat innebär den att

- BTS arbetssätt är motivationsstyrt
- BTS roll är att
 - Skapa ett klimat med ömsesidig respekt
 - Informera och verka sammanhållande bl a genom Borderterrierbladet och olika träffar
- Rasintresse går före medlemsintresse i de få fall dessa inte sammanfaller

Tvingande regler tillämpas därmed i liten utsträckning och på generös nivå. Avelsrådgivning görs som information kring föreslagna kombinationer, utan redovisning på individnivå av inhämtad hälsoinformation.

Värdegrundens ledord öppenhet - tillgänglighet – samverkan tillämpas främst därför att de ger ett arbetssätt som har visat sig vara väldigt effektivt. Uppfödarkåren har i stor utsträckning tillämpat de rekommendationer styrelsen givit. Ett exempel på det är att COI snabbt sjunkit under målet och långt under gränsen för valphänvisning.

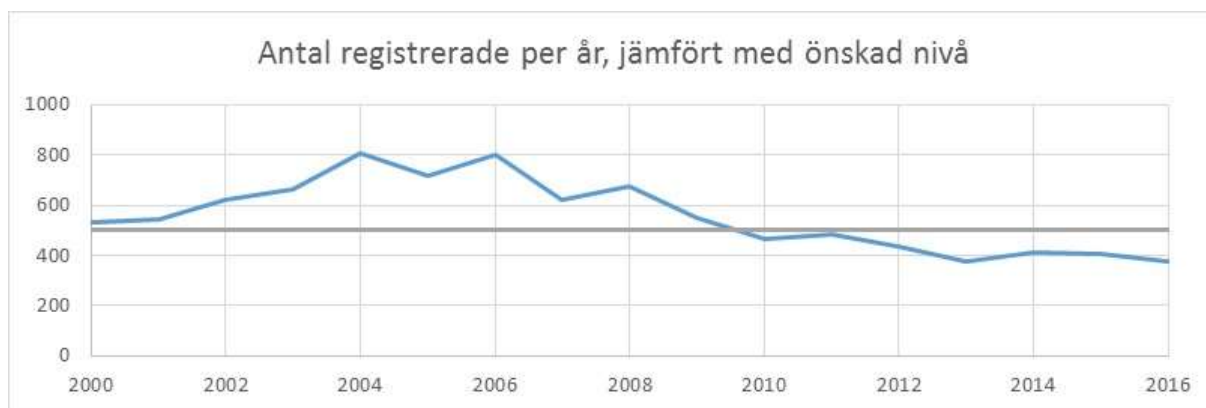
Bilaga

Bilaga 1: AKs *utlåtande* från föregående version av RAS 2012

Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek, registreringssiffror

Antal reg/år	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totalt	468	481	439	379	415	404	377
Importer	6	6	9	6	10	6	5

(Källa: SKK Avelsdata)

Rasen hade under första hälften av 2000-talet en kraftig ökning i antal registrerade valpar. Som mest registrerades ca 800 valpar årligen i mitten av 2000-talet, varefter en dramatisk minskning skett. Det finns förmodligen flera orsaker till detta. Tidigare vann borderterriern mark tack vare sitt grundmurade rykte som en frisk ras, en lagom stor, trevlig, lättskött hund för aktiva familjer, och oron fanns inom klubben för att valpar

skulle hamna hos ägare som inte känner rasen så bra utan följde "trenden". Det fanns utrymme för ett stort antal nya uppfödare.

Det är inte enbart negativt att registreringarna nu hamnat på en lägre nivå. Med en snabbt växande popularitet finns en uppenbar risk att borderterriern hamnar hos ägare och uppfödare som saknar tillräcklig kunskap om rasens behov och egenskaper. Önskvärt är dock att registreringarna åter kan öka till en stabil nivå omkring 500 st/år, eftersom förutsättningarna för en sund avel minskar ju färre individer rasen har. Kraven stiger på varje kombination med avseende på t ex hälsa, släktskap med den övriga populationen, mentalitet om det finns för få tillgängliga avelsdjur.

Importer utgör drygt 1% av registreringarna.

Uppfödarna har tillsammans med rasklubben ett stort ansvar för att rätt information om rasen sprids.

Genomsnittlig kullstorlek

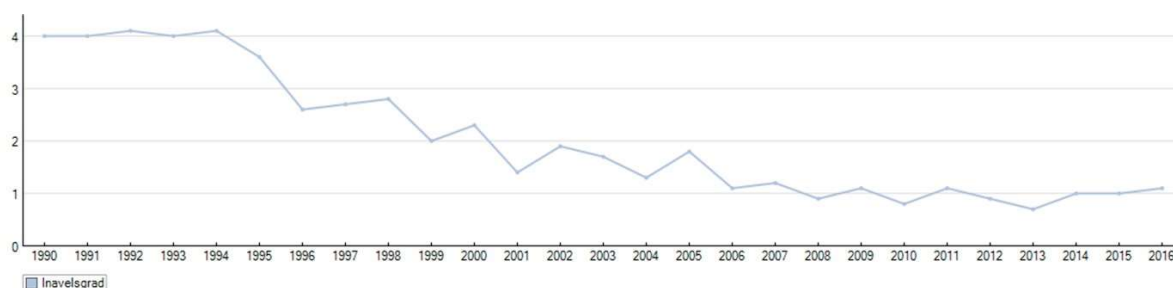
Reproduktionsförmågan är god. Genomsnittlig kullstorlek är över 4 valpar. Det är inte ovanligt att det föds 6-8 valpar i en kull. Vårt intryck är att tikarna föder naturligt och de tar mycket väl hand om sina valpar. Valpdödligheten är låg.

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

De senaste fem åren har genomsnittlig COI stabiliserats och ligger nu konstant på en låg nivå.

Enstaka kullar över 6,25 % finns (totalt 7 st under femårsperioden 2012-2016, varav två är uppenbara tjuvparningar). Ytterligare ca 15 st kullar/år ligger i intervallet 2-6,25 %, d v s drygt 15 % årligen.

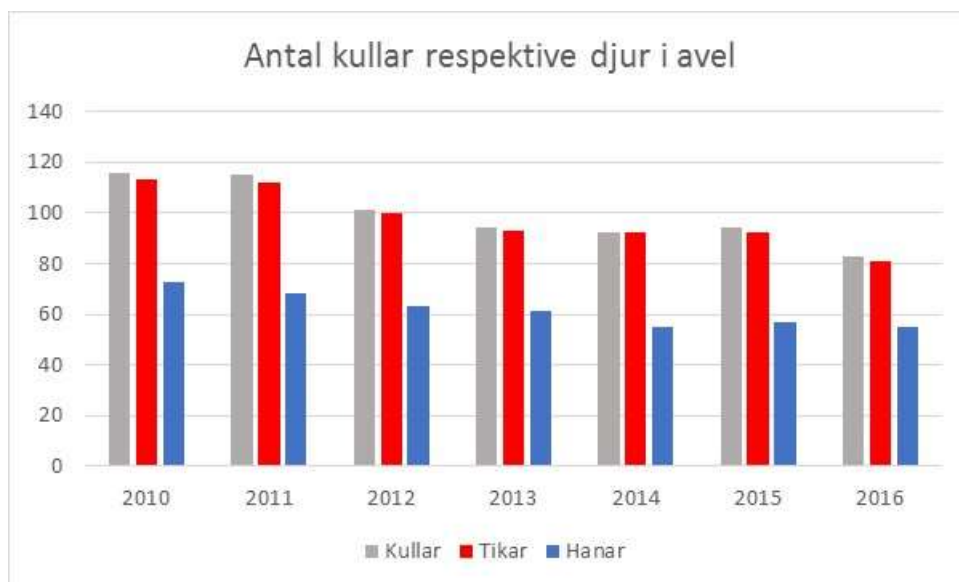
Importer och parningar med utländska hanar ger tillskott till populationen och bidrar till att hålla COI på en låg nivå, dock har utländska hanar ofta högre genomsnittlig COI än de inhemska, vilket bör observeras även om de inte är nära besläktade med den inhemska populationen.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Inavelsgra	0,8 %	1,1 %	0,9 %	0,7 %	1 %	1 %	1,1 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

(Källa: SKK Avelsdata)

Användning av avelsdjur, generationsintervall, avkomor och barnbarn

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kullar	116	115	101	94	92	94	83
Tikar	113	112	100	93	92	92	81
Hanar	73	68	63	61	55	57	55

(Källa: SKK Avelsdata)

Vad gäller hanhundanvändningen så är dagsläget liksom tidigare tämligen gott. Ett stort antal hanar används och den genetiska variationen är tillfredställande. 2016 hade varje hane i avel i genomsnitt 1,5 kullar. Man ser dock en tendens att vissa hanar och/eller blodslinjer dominerar och detta bör observeras. Enskilda avelsdjur har nära släktskap med stora delar av populationen och/eller hög egen inavelsgrad (inte minst importer). Vissa hanhundar är fäder till ett stort antal valpar och "matadorer" finns.

Utställningsvinnare och importer används ibland från tidig ålder. Populära hanar (vinnare, importer och hanar med grytmeriter) tillåts att producera flera kullar innan man hunnit utvärdera avkomman. Generationsintervallet har sedan länge legat på nära 4 år (Källa: Per-Erik Sundgren, avelsanalys 2003).

Enskilda hanhundars antal kuller redovisas f n i varje årlig utvärdering i rasklubbens tidning Borderterrierbladet, liksom "barnbarnslistor" där även det totala antalet avkomor i följande led anges.

Mål

- Bibehålla en låg genomsnittlig ökning av inavelsgrad (COI), d v s under 2 %
 - Fokus på mycket lågt COI kan leda till överanvändning av hanar (t ex importer), vilket vore negativt för den effektiva populationen.
 - Enligt klubbens värdegrund (se ovan) läggs fokus på information och ömsesidig respekt
- Rasen ska ha en god effektiv population (= genetisk variation)
- Registreringar ej under 500 st/år
- Det genomsnittliga antalet kullar/hanhund i avel per år skall inte öka under den närmaste femårsperioden.
- Generationsintervallet skall närma sig 5 år under den närmaste femårsperioden.

Strategier

- Fortsätta att i BTB publicera COI på födda valpkullar
- Fortsätta att fortlöpande informera (t ex vid konferenser och i BTB) om
 - negativa verkningar av bristande genetisk variation (inavel)
 - generationsintervallets betydelse
- Fortsätta att publicera aktuella siffror över hanhundsanvändning, kullstorlek och population
- Fortsätta att informera enskild hanhundsägare då avkomman överstiger 80 st
- Rekommendera en ålder vid avelsdebut som överstiger 18 månader för hanhund, samt rekommendera begränsning av antalet kullar innan man utvärderat avkomman
- Främja intresset för att äga en borderterrier via deltagande i jaktmässor och rasmontrar på stora utställningar samt genom att distribuera informationsfoldern vid dessa tillfällen.
- Fortsätta att entusiasmera borderterrierägare genom en årlig samlingspunkt med inofficiell utställning där även andra aktiviteter (lydnad, agility mm) ingår ("Årets Border").
- Fortsätta att anordna informella träffar lokalt i landet via ett nät av kontaktpersoner.
- Anordna konferenser, cirka vartannat år

Hälsa

Nulägesbeskrivning

Helhetssituationen i rasen

Borderterriern har ett grundmurat rykte som en frisk ras som ofta uppnår en ålder av 14-15 år.

Dock har man de 15 senaste åren kunnat konstatera att många individer drabbas av en neurologisk åkomma CECS (Canine Epileptoid Cramping Syndrome), tidigare kallad "Spike's syndrom" efter en holländsk drabbad hund. Symtomen uppträder ofta först i 3-4 årsåldern eller senare. Idiopatisk epilepsi förekommer också i rasen, men har en annan symtombild.

CECS tycks existera över hela världen. Frekvensen tycks vara låg. Koncentration till vissa blodslinjer tycks föreligga.

Problem med mun och tänder är relativt vanliga. Detta är viktigt att motverka, speciellt med tanke på rasens ursprungliga funktion.

Allergier, hud- och magproblem förekommer i ungefär samma utsträckning som hos genomsnittshunden.

Valpar kan drabbas av "Shaking Puppy Syndrome" (fel i nervernas myelinsidor) vilket som regel kräver avlivning. SPS upptäcks nästan uteslutande långt före leveransålder. Nedärvningen är enkelt recessiv.

Även andra sjukdomar förekommer i rasen, dock i ytterst liten omfattning.

Höftledsdysplasi förekommer bland de få hundar som röntgas. Det är mycket sällsynt att hundar med anmärkning på höfterna visar symtom.

Diskbråck, spondylos, patellaluxation, korsbandsskador och andra problem med rörelseapparaten har en sammanlagd frekvens på några få procent, trots att många individer används till t ex jakt och agility.

Hjärtproblem förekommer men är ovanliga: arytmi, pulmonalisstenos, aortastenos, klaff- och septumdefekter.

Vi har också observerat enstaka fall av Legg-Perthes, patella, demodikos, katarakt och retinopati samt lungproblem.

Dessa anomalier kan utgöra tänkbara framtida problem i rasen och ska därför stå under fortsatt uppmärksamhet, men föranleder idag ingen riktad åtgärd.

Enkäter

Rasklubben har genomfört hälsoenkäter år 2000, 2010 och 2015. Samtliga enkäter kunde besvaras anonymt. Under 2015 genomfördes också en enkät riktad till ägare av krampande hundar.

Den första hälsoenkäten 2000 hade en hög svarsprocent, och svaren täckte ca 1300 hundar. Samtliga medlemmar och ytterligare ett antal icke medlemmar fick ett formulär per post att fylla i. Svar från de mest produktiva kennlarna saknades.

2010 och 2015 valde vi att lägga ut enkätfrågorna på hemsidan. Information om enkäten publicerades i Borderterrierbladet och på hemsidans förstasida. Alla ägare av borderterrier som fötts för mellan 1 och 10 år sedan uppmanades att svara.

2015 besvarades enkäten i huvudsak via ett webbformulär. Enstaka svar kom in per post. Svaren täckte 394 hundar år 2010 och 398 hundar 2015, alltså ett mycket mindre antal än den första hälsoundersökningen. Enkäten tycks i hög grad ha nått "aktiva borderterrierägare" och uppfödare.

Allmäntillståndet anses vara mycket gott hos mer än tre fjärdedelar av hundarna. Övriga rapporterar huvudsakligen gott allmäntillstånd.

Dåligt eller mycket dåligt allmäntillstånd är ovanligt, ungefär en hund av tjugo.

De vanligaste sjukdomarna enligt hälsoundersökningen 2015:

• Problem med mun eller tandkött	17 %
• Hudproblem (exkl endast parasit)	10 %
• Upprepade magproblem	9 %
• Livmoderinflammation	9 % av tikarna
• Kramper	8 %

CECS (kramper)

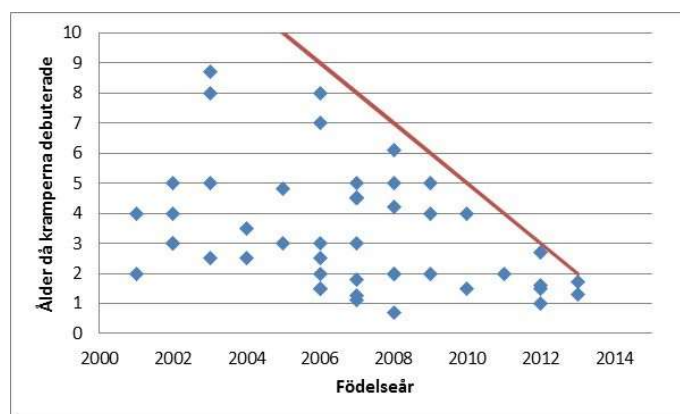
Det enskilt högst prioriterade problemet är CECS. CECS är ett samlingsnamn för anfall med en speciell karaktär i vaket tillstånd.

De första anfällen av CECS kan vara lindriga, t ex tillfälligt ostadiga bakben. Fullt utvecklade kramper inbegriper hela bakkroppen, men hunden är medveten och kontaktbar och behåller normalt kontrollen över urinblåsan. Antiepileptika är överksamma.

Forskning pågår på flera håll, t ex i England (Mark Lowrie). F n (2017) arbetar man efter hypotesen att kramperna har metabolisk bakgrund (matsmältningsorganen). Dietfoder tycks lindra eller avhjälpa symtomen.

I hälsoenkäten rapporteras totalt 8 % kramper, vilket är ungefär lika många som 2010 men betydligt fler än år 2000. En del av de krampande hundarna tycks ha epilepsi.

Den enkät som riktades till ägare av krampande hundar avsåg samtliga födelseår. Svar kom in från 53 individer, dvs fler än i den allmänna hälsoenkäten. Vi fick över 50% fler svar om man endast räknar hundar med de födelseår hälsoenkäten riktade sig till.

Röd linje = hundens ålder 2015

Debutåldern är mycket utspridd. De flesta hundar som drabbas tycks ha debuterat före 6 års ålder.

De flesta drabbade hundar har kortvariga anfall (< 5 minuter) med långa mellanrum (< 5 gånger / år).

Det finns stort utrymme för förbättring vad gäller andelen hundar med CECS som får korrekt diagnos och behandling.

Svaren i både den allmänna hälsoenkäten och krampenkäten stödjer misstanken att det kan finnas ett samband mellan kramper och **mag-/tarm- och/eller immunproblem**.

Mun och tandkött

I hälsoenkäten rapporteras 17% besvärande tandsten, tandköttsinflammation, tandlossning och/eller tappade eller utdragna tänder.

7% rapporterar tandlossning och/eller skadade, tappade eller utdragna tänder. Några av dessa utgörs av rena skador.

Tidigare hälsoenkäter visar samma totala frekvens av tandsten som 2015. Medvetenheten om munhälsa har ökat kraftigt de senaste åren vilket kan påverka svarsfrekvensen.

Munproblemens frekvens är svår att jämföra med andra raser eftersom tandproblem inte ingår i försäkringsbolagens statistik.

Munproblem är viktiga att bevaka och i mån av möjlighet minska hos borderterrier eftersom bettet har betydelse för dess funktion som grythund.

Allergier, hud- och magproblem

I hälsoenkäten rapporteras 6% misstänkt eller diagnosticerad allergi. Alla dessa har hudproblem, några också återkommande problem med mage, öron och/eller ögon.

Totalt rapporteras

• Upprepade eller långvariga hudproblem	12%
○ Som ovan, exklusive rena parasitinfektioner	10%
• Magproblem minst en gång per år	9%
• Öronproblem minst en gång per år	4%
• Ögonproblem minst en gång per år	4%

De vanligaste allergierna är födoämnesallergi och atopi. En del av hundarna är drabbade av flera olika allergier. Riktigt svår allergi är sällsynt, men här finns t ex hundar med dåligt hälsotillstånd och flera hälsoproblem.

Allergier har sin orsak i bristande immunförsvar, vilket nedärvs, och det finns anledning att se upp när man väljer avelsdjur (både hanar och tikar). Frekvensen av de här problemen tycks ligga ungefär på samma nivå som hos hundar i allmänhet. Det finns dock både anledning och möjlighet att arbeta för en minskning eftersom borderterriern är så frisk i övrigt.

Mål

- Att bibehålla borderterrierns goda hälsostatus
- Frekvensen av de hälsoproblem som uppmärksammas skall ej öka under den närmaste femårsperioden

Strategier

- Kartlägga och följa utvecklingen av hälsotillståndet i rasen
- Uppmärksamma pågående forskning, t ex kring CECS
- Samla information om existerande hälsoproblem
- Publicera fakta i BTB och vid konferenser om existerande hälsoproblem
- Genomföra en ny hälsoenkät under 2020
- Uppmuntra uppfödare att rapportera hälsoproblem till BTS avelskommitté
 - Detta stöds av att vi arbetar enligt värdegrunden
- Spara information om sjuka hundar som ägare eller uppfödare rapporterar till BTS avelskommitté
- Stödja uppfödare som söker fakta inför avelsplanering

Mentalitet och bruksegenskaper

Nulägesbeskrivning

Mentalitet och bruksegenskaper

Borderterriern är främst en grythund enligt ursprunget och används fortfarande som sådan. Rasen har också blivit populär vid jakt på klövvilt, främst som stötande eller kortdrivande hund, samt vid eftersök.

En typisk, väl fungerande grythund är självständig i den meningen att den har stor kapacitet att fundera ut lösningar på egen hand och agera på eget initiativ. Samtidigt är den samarbetsvillig, socialt anpassningsbar och positiv till kontakt med okända miljöer, människor och hundar. Skärpan tas bara fram vid verkligt behov, och hunden har god kontroll över sitt agerande även i starkt upphetsade situationer. Borderterriern har stort behov av mental stimulans men kan koppla av mellan varven. Sammantaget är intrycket en klok, stabil hund med vänligt grundläge som samtidigt har stor jaktlust och gott om både resurser och vilja att försvara sig när så krävs. Den har stort behov av mental stimulans men kan koppla av mellan aktiviteterna.

Grytprov

Intresset för jaktmeritering är stort och jaktmeriter är väsentligt vid avelsurvalet hos delar av uppfödarkåren.

Många borderterrier testas i gryt. Diagrammet visar det antal individer som genomfört godkänt grytprov i provgryt (karaktärsprov, anlagsprov, kvalitet 1 eller 2) respektive i fält (jaktprov) under perioden 2003 till 2016. Antalet godkända starter ökade i slutet av 2000-talet men återgick till den tidigare nivån då grytprovsreglerna reviderades. De motsvarar ca 10% av antalet registreringar.

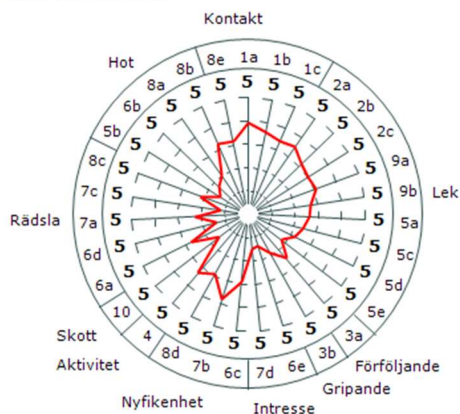
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Grytkaraktärsprov gk	37	28					
Grytanlagsprov sprängare gk	45	57					
Grytanlagsprov förliggare gk	5	2					
Grytjaktprov gk / 1 pris	7	2	5	3	4	5	6
Kvalitet 2			2	6	4	4	4
Kvalitet 1			41	24	24	32	19

Mentalbeskrivning MH och BPH

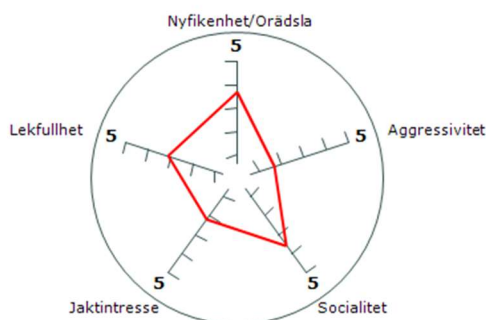
569 borderterrier har hittills mentalbeskrivits 450 med MH, 119 med BPH.

Faktiska värden

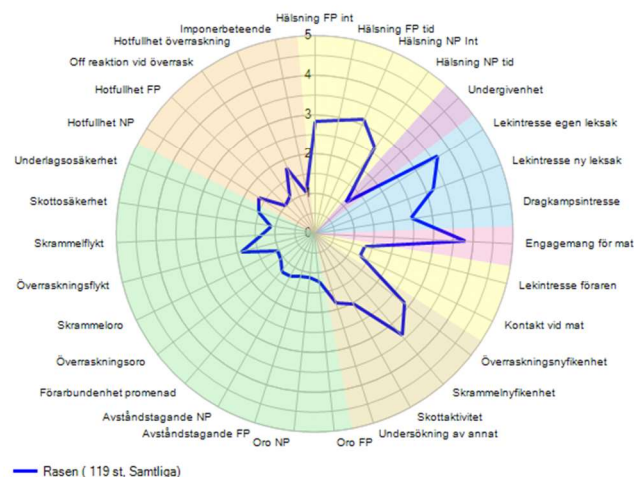

— Medelvärde (ras, 454 st, Samtliga)

Egenskapsvärden

— Medelvärde (ras, 450 st, Samtliga)

— Rasen (119 st, Samtliga)

(Källa: SKK Avelsdata)

Diagrammen visar en kontaktvillig, social, och orädd hund, vilket är värdefulla egenskaper hos en arbetande hund.

MH-testets jaktmoment har genomgående gett låga poäng, även vad gäller hundar som normalt har stort jaktbeteende. Testet mäter alltså inte en borderterriers jaktbeteende på ett adekvat sätt.

Även momentet lekfullhet har inte gett så hög poäng som förväntat. Det är vår uppfattning att inte heller denna egenskap mäts på ett adekvat sätt i MH-testet.

En del hundar har visat skottberördhet vid provet, och några är ej godkända på momentet.

Även i svaren på hälsoenkäterna rapporteras vissa problem med skotträdsla.

Övrigt

I hälsoenkätsvaren 2015 rapporteras problem med hundilska, 7% vilket är på samma nivå som 2000 och 2010. Det är osäkert om detta visar på ett verkligt problem eller om orsaken till stor del är en miljöfråga. Rasens tidigare popularitet är en faktor. En annan faktor kan vara att metoderna i kurser och litteratur ofta har utformats för raser med en annan mental profil.

Rasstandarden säger att borderterriern skall vara fördragsam med andra hundar. Typiskt är att den inte uppträder aggressivt, men inte heller går undan om den blir provocerad.

Det finns ett stort intresse för viltspår.

Ett antal borderterrier tränar och tävlar i agility. Det finns också ett intresse för lydnadsprov (LP) och rallylydnadsprov (RLD) inom rasen, liksom i viss mån bruksprov. En ny gren som passar rasen väl är Nosework. Dessa har naturligt nog inget inflytande vid urval av hundar till avel.

Sammantaget konstaterar vi att en borderterrier passar till arbete av olika slag. Den trivs med en ägare som utnyttjar dess jaktlust eller som använder denna motor till andra aktiviteter.

Mål

- Att bibehålla de mentala egenskaper som gör borderterriern till en duglig grythund och till en socialt väl fungerande hund
- Att antalet BPH-beskrivna hundar skall nå totalt minst 200
- Att öka antalet grytprovade hundar per år

Strategier

- Samverka med klubbar med regionalt väl spridd och lättillgänglig verksamhet kring träning, prov och jakt i gryt, t ex Svenska Grythundklubben, för att få till stånd ökade möjligheter för borderterrierägare att undersöka sina hundars lämplighet för grytarbete
- Uppmuntra kontaktpersonerna att lokalt arbeta för att få till stånd minst ett tillfälle till officiell mentalbeskrivning per år, samt tillfälle att prova på gryt.
- Publicera artiklar i BTB om borderterrierns temperament, samt relatera till dess ursprung som grythund

Vid klubbens årliga utställning Årets Border 2015 genomfördes den senaste vägningen. Vägningen var frivillig och 157 hundar över 9 månader deltog (78 hanar och 79 tikar). En glädjande tendens från 2011 till 2015 är att champions gått från att vara något tyngre än genomsnittshunden till att vara något närmare rasstandarden.

Vi ser standardens viktmått som ett mål att sikta mot, snarare än som en absolut viktgräns. Den funktionsrelaterade storlekskontrollen utgörs av spanning.

En mer detaljerad genomgång av borderterrierns exteriör finns i det kompendium som togs fram till domarkonferensen 2014.

Mål

- Medelvikten hos borderterrier skall inte öka under de närmaste fem åren utan hellre närma sig rasstandarens angivelser
- Bibehålla borderterrierns konstruktion och rastypiska detaljer relaterat till dess ursprung som grythund

Strategier

- Genomföra mätning och vägning av deltagande hundar på Årets Border vartannat år samt publicera resultatet av dessa
- Informera vid domarkonferenser och liknande tillfällen samt i Borderterrierbladet och vid konferenser om betydelsen av rätt storlek, konstruktion, päls och övriga rastypiska detaljer
- Återkommande publicera rasstandarden i BTB
- Likaså informera om och diskutera andra viktiga rasdetaljer såsom bett, rörelser, pälskvalitet mm, t ex anordna utbildningstillfällen om exteriör
- Fortsätta att bjuda in rasspecialister att döma specialutställningen

Sammanfattning

Läget i rasen är i gott.

Borderterriern har funnits som enhetlig typ mycket länge, formad främst av praktiska krav från områdets ekonomi, natur och klimat.

Det har hela tiden funnits olika intresseinriktningar (t ex jakt). Aveln har dock skett och sker tvärs över populationen.

Borderterriern har ett grundmurat rykte som en frisk ras som ofta uppnår en ålder av 14-15 år. I hälsoenkäterna svarar de allra flesta att hunden har gott eller mycket gott allmäntillstånd.

En viktig egenskap för dess historiska jaktliga funktion var att den ansågs fördragsam med andra hundar. Skärpan tas bara fram vid verkligt behov, och hunden har god kontroll över sitt agerande även i starkt upphetsade situationer. MH- och BPH-diagrammen visar en kontaktvillig, social, och orädd hund.

Rasstandarden beskriver en grythund som kunde följa en ryttare till häst. Inom den korrekta rastypen godkänns ganska stora exteriöra variationer, "undertyper", som vi kan känna igen i både nytagna och mycket gamla foton.

Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål

1. Borderterriern skall fortsatt vara mentalt och fysiskt sund samt jaktligt och exteriört fullgod
2. Den svenska populationen skall förvaltas så att importer är en möjlighet, inte en nödvändighet, i aveln
 - a. Aveln ska fortsatt ske tvärs över populationen oavsett olika intresseinriktningar
3. Förekomsten av hälsoproblem ska inte öka
 - a. CECS, allergier/hud/mag-problem och mun/tandproblem är prioriterade

Plan för fortsatt arbete i klubben

Arbete enligt värdegrunden har visat sig effektivt. Strategierna bygger därför fortsatt i huvudsak på information och samverkan.

Dokumentet har utarbetats enligt följande:

- Hälsoenkät 2015
- Enkät riktad till ägare av krampande borderterrier 2015
- Konferens 2015: Underlag till och grupparbete kring RAS läge och mål
- Raspresentation av Jayne Gillam, genomgång av standarden med särskild vikt lagd på rasens ursprungliga användning
- Populationsgenetik, presentation av Irene Berglund
- Diskussioner kring presentationerna och RAS-dokumentet
- Diskussion och arbete med utkast i avelskommittén 2016
- Förslag RAS avelskommittén 2016
- Publicering av förslaget på BTS hemsida februari 2017
- Genomgång av förslag till ändringar vid klubbmöte 2017
- Styrelsebeslut februari 2017

Avelskommitté:

Anna-Karin Bergh

Ulla Axén

Anja Svensson

Åsa Sandberg

Foton:

Omslag Birgitta Backlert

s 6 arkivbild av två tidiga engelska importörer

s 15 Katrina Golding

s 17 Lucile Ruy

Bilaga 1

Utlåtande fastställt 5 september 2012

Utlåtande över rasanpassad avelsstrategi för borderterrier.

Undertecknad har på uppdrag av SKK/AK granskat reviderat RAS för borderterrier.

Dokumentet är mycket väldisponerat med väl underbyggda slutsatser och prioriteringar.

I strategierna kunde man tänka sig något mer konkreta rekommendationer till uppfödarna. Sådana finns t.ex. i klubbens valphänvisningskrav och detta är också en strategi för att påverka uppfödarna att bedriva avel enligt vissa riktlinjer och bör alltså integreras i RAS.

Exempelvis kan en rekommendation för att inte minska den genetiska variationen vara att inavelsgraden i varje enskild parning bör vara under en viss procent.

Man anger att hanhundars avelsdebut bör vara över 12 månaders ålder, men vill man öka generationsintervallet skulle man kanske ange en högre minimiålder eftersom ytterst få hanar yngre än 12 månader blivit fäder de senaste åren.

Man vill rekommendera begränsning av en hanhunds kullantal tills avkomman har utvärderats. Det skulle vara intressant att veta hur utvärderingen skall gå till och vem som ska göra den.

Sammantaget är det ett synnerligen genomarbetat RAS som visar utmärkt kännedom om rasen och arbetet är också korrekt förankrat i klubben.

Lycka till i ert fortsatta RAS arbete!

Mariefred 20120822

Elisabeth Rhodin